
MATERIALE TIL DISKUSJONEN OM HANDLINGS – PROGRAMMET

1918: Militærapparatet mot arbeiderne i Sulitjelma gruver

INNLEDNING OM DISKUSJONEN AV LINJENE FORET HANDLINGSPROGRAM

Sentralkomiteens Arbeidsutvalg vil foresla at partiets nåværende arbeidsprogram erstattes av et helt nytt minimumsprogram, et Handlingsprogram. Diskusjonen om dette vil i likhet med behandlinga av prinsipp-programdiskusjonen foregå i to faser.

I første omgang skal den foreliggende artikkelen studeres, studiespørsmål er skilt ut helt til slutt. Artikkelen er skrevet av en kamerat på oppdrag fra SKs Arbeidsutvalg. Den bringer både en kritikk av partiets nåværende arbeidsprogram og et forslag til hovedlinjer for et nytt handlingsprogram. Retningslinjene for det siste har vært behandla av

Arbeidsutvalget. Kritikken av Arbeidsprogrammet og den konkrete utforminga har ikke vært behandla på noe plan etter at den blei utforma, men er vedtatt sendt ut som diskusjonsmateriale.

I neste omgang vil det foreligge et utforma og konkret forslag der det vil bli mulig å ta stilling til den detaljerte og nøyaktige utforminga av programmet. En skikkelig behandling av det materialet som nå foreligger vil være et viktig skritt på veien til en fullstendig programrevisjon.

For sentralkomiteens arbeidsutvalg, PS

AKP(m-l) TRENGER ET NYTT HANDLINGSPROGRAM

Partiets nåværende minimumsprogram er *Arbeidsprogrammet*, vedtatt på stiftelseslandsmøtet i 1973. Hensikten med denne artikkelen er å argumentere for at AKP(m-l)s 2. landsmøte bør vedta et *nytt* minimumsprogram. På tross av flere sterke sider er Arbeidsprogrammet skjemmet av viktige høyreopportunistiske, revisjonistiske feil, det er mangelfullt m.h.t. prioritering av kampoppgavene og er i tillegg blitt forelda på en del punkter p.g.a. klassekampens utvikling.

I argumentasjonen framover vil jeg bruke uttrykket *handlingsprogram* om det vi bor lage. En bør ikke legge for stor vekt akkurat på uttrykket. Som Arbeidsprogrammet mener jeg også dette bør være et minimumsprogram for partiet – i motsetning til prinsipp-programmets linjer for kampen fram til det klasseløse, kommunistiske samfunn. Det må ta for seg *dagens oppgaver*, prinsippene for dagskampen og forklare sammenhengen mellom oppgavene nå og arbeidet for den sosialistiske revolusjonen.

Jeg har valgt uttrykket Handlingsprogram for å understreke at det skal behandle kampoppgaver partiet vil prioritere *å gjøre noe med*, ikke være en detaljert katalog over paroler på en lang rekke områder. Det bør også gi seg utslag i at det vi betrakter som hovedoppgaver behandles grundigst, også i omfang. I vårt Arbeidsprogram er f.eks. fiskernes kamp tatt opp langt mer inngående enn kampen mot imperialismen. Dette var ikke landsmøtets reelle prioritering, men skjedde fordi Arbeidsprogrammet i stor grad ble «sydd sammen» av en rekke enkeltprogrammer uten innbyrdes bearbeiding.

Denne artikkelen er delt i to hovedavsnitt. I det første skal jeg gi en kritikk av Arbeidsprogrammet, med sikte på å få fram de viktigste svakhetene. I det andre avsnittet vil jeg legge fram et forslag til disposisjon for et nytt Handlingsprogram. Partiets sameprogram vil ikke bli tatt opp her.

DEL I ■ KRITIKK AV AKP(m-l)s NÅVÆRENDE ARBEIDSPROGRAM

At arbeidsprogrammet foreslås skiftet ut med et nytt handlingsprogram betyr *ikke* at jeg argumenterer for at det er et skadelig revisjonistisk dokument. Tross grove revisjonistiske feil mener jeg at det har en rekke sterke sider som et nytt minimumsprogram både kan og bør bygge på.

Arbeidsprogrammet viser at AKP(m-l) legger stor vekt på å delta i dagskampen, både for å forsvare arbeiderklassens og massenes materielle interesser, de demokratiske rettighetene, den nasjonale sjølråderetten og solidariteten med frigjøringsbevegelsene og verdens kjempende folk og nasjoner.

Programmet slår fast at det bare er »massenes egen aktive handling som kan bringe seier i kampen» og det går mot borgerlige illusjoner om å vinne fram gjennom parlamentariske organer. Det slår fast at utbytting og undertrykking av folket bare kan avskaffes gjennom en sosialistisk revolusjon som oppretter proletariatets diktatur.

Sånn sett har Arbeidsprogrammet vært et vern både mot å delta i dagskampen etter prinsipløse høyreopportunistiske linjer, dvs. som perspektivløs brødpolitikk, og mot »venstre-opportunistisk frasemakeri om at »dagskamp er reaksjonært».

Men dette er ikke hele sannheten. For Arbeidsprogrammet har samtidig svakheter og feil som både *verner* partiet for lite mot revisjonistisk utglidning og som på flere punkter direkte fremmer og sprer revisjonisme. Å gi en grundig kritikk av Arbeidsprogrammet er derfor en viktig oppgave for hele partiet i samband med oppgjøret med høyreavviket. De punktene som kommer kan leses som et første bidrag til denne diskusjonen.

Henvisningene er til 1. utgaven av »Partiboka» (bokmalt-utgaven), juni 1973.

1. Prinsippene for AKP(m-l) i dagskampen

Innledningen til Arbeidsprogrammet (s. 39/40) slår fast en rekke viktige prinsipper for vårt arbeid med dagens oppgaver: sammenhengen mellom kampen i dag og kampen for revolusjonen, nødvendigheten av å forsvare massenes levekår og rettigheter mot monopolkapitalens angrep, at det er viktig å avsløre alle parlamentariske illusjoner, nødvendigheten av å bygge på massenes egen kamp og legge vekt på arbeidet i fagbevegelsen og ulike folkelige organisasjoner. I tillegg kommer program-pkt. 18 som tar opp nødvendigheten av en *enhetsfront* mot monopolene og imperialismen. (s. 79)

Den største og grovste feilen etter min oppfatning er det som *ikke* står som noen oppgave, hverken her eller andre plasser i programmet: Kampen mot opportunisten i arbeiderbevegelsen, kampen mot den moderne revisjonismen og den åpne sosialdemokratiske reformismen. Sjøl om mange standpunkter i *praksis* er rettet mot f.eks. revisjonismen finnes det ingen prinsipiell stillingstaken mot den som en borgerlig retning, som et agentur for borgerskapet i arbeiderbevegelsen. Det eneste som finnes er en korrekt stempling av DNA/LF-ledelsen som monopolkapitalens og imperialismens representanter (s. 79) og at »fagorganiserte må kjempe for å kvitte seg med høyresosialdemokratiets kvælende grep om fagbevegelsen» (s. 50).

Men ikke noe sted står det at opportunisten må bekjempes som *retning*, og at dette er like nødvendig i dagskampen som i kampen for revolusjonen. Ikke noe sted her blir den moderne revisjonismen *nevnt* direkte. Tvert om finner vi i pkt. 18 en vag setning om at »vårt parti er uenig med de andre partiene i mange spørsmål, men vi vil ikke la dette hindre oss i å samarbeide om saker der vi er enig.» Riktignok tas et forbehold om at »et solid og varig forbund» bare kan oppstå mellom partier som ikke lar seg dirigere av »utenlandsk imperialisme eller av norske monopolgrupperinger». Men *sosialimperialismen* nevnes ikke konkret, sammenhengen mellom imperialismen og moderne revisjonismen tas ikke opp. I praksis fungerer dette på akkurat samme måte som tilsvarende punkter i beretninga: til å legge et programmatisk grunnlag for *enhet* med den moderne revisjonismens representanter i Norge, med NKP og SV. Hele denne innretninga er et revisjonistisk angrep på partiets korrekte general-linje, det utvisker skillet mellom kommunisme og revisjonisme og er objektivt et framstøt for å *likvidere* AKP(m-l) som et kommunistisk parti. At denne feilen også preger partiets prinsipp-program (se kritikken i Rode Fane nr. 5/75) gjør at vi må ta dette høyreavviket desto mer alvorlig.

Innledningen avslører også en revisjonistisk tendens i behandlingen av forholdet mellom *dagskamp* og sosialisme. Det sies der at »forbedringer er en god ting i seg sjøl, samtidig som kampen styrker den sosialistiske bevisstheten i arbeiderklassen og hele folket». (s. 39) Som Lenin har slatt fast i polemikken mot økonomistene (se »Hva må gjøres») vokser ikke arbeiderklassens revolusjonære, sosialistiske bevissthet fram som et *direkte* resultat av f.eks. den økonomiske og sosiale kampen i fabrikkene. Programmet

underslår derfor at *partiet* trengs for å forbinde den økonomiske kampen med den politiske kampen, for aktivt å propagandere og agitere for den sosialistiske revolusjonen, kort sagt for å utvikle og *fostre* proletariatet til dets revolusjonære oppgaver.

Heller ikke punktet om «enhetsfronten» er bra nok. Den viktigste svakheten, holdninga til revisjonistene, er alt nevnt. Men det er også *defensivt* i hele tonen. Typisk nok begynner det med at «vårt parti ønsker ikke monopol på de kravene vi mener er riktig å stille!» Det burde startet med å slå fast at det er et *prinsipp* for partiet å bygge ut enhetsfronten og at vi vil *gå i spissen* for å mobilisere massene. Det legges også for stor vekt på betydninga av enhet mellom organisasjoner og partier i forhold til den direkte mobiliseringa av de uavhengige massene.

Det må også nevnes som en svakhet at programmet behandler viktige prinsipper for partiets politikk i dagskampen i ei *knapp innledning*, dvs. at de hverken blir framhevet eller behandlet systematisk.

2. Kampen mot de imperialistiske supermaktene USA og Sovjet. Kamp mot all imperialism.

Forsvar sjølråderetten

Dette er i Arbeidsprogrammet saker som er tatt opp i pkt. 1 («Full støtte til folkenes frigjøringskamp») og pkt. 2 («Var nasjonale sjølråderett må forsvares»). Pkt. 1 åpner med at «AKP(m-l) solidariserer seg med alle krefter som bekjemper imperialismen og sosialimperialismen, med sosialistiske land som Kina, Albania, Nord-Korea og Nord-Vietnam (DRV), med folkene som fører frigjøringskrig mot utbytterne og med de sma og mellomstore land som kjemper for sin nasjonale suverenitet og uavhengighet.» Også i dag er dette et godt og korrekt uttrykk for det som må være partiets linje.

Svakheten er først og fremst at de imperialistiske supermaktene USA og Sovjet ikke er nevnt og framhevet som verdens folks hovedfiende. Et nytt program må nettopp legge *hovedvekta* på dette, slå fast at supermaktene rivaliserer om hegemoni, om innflytelse og at *kampen mellom dem bringer en ny verdenskrig stadig nærmere*.

Den revisjonistiske tendensen blir enda mer klargjort når vi ser på programbehandlinga videre. For etter at sosialimperialismen er *nevnt* innledningsvis blir kampen mot denne supermakta seinere *ikke tatt opp med ett ord*. Det anti-imperialistiske arbeidet konkretiseres f.eks. i en rekke konkrete krav og paroler, men alt som berører Sovjets forbrytelser er utelatt, *inkludert* kravet om «alle tropper ut av Tsjekkoslovakia».

Akkurat det samme preger behandlinga av kampen for norsk sjølråderett. Her henger ettertenningene fra EEC-kampen igjen i form av feilaktige konklusjoner. Også etter at forsøket på salg av Norge til Brussel er *avvist*, er det EEC og *handelsavtalen* som nevnes «først og fremst» (s. 43) når kampoppgavene skal konkretiseres. Det slås fast at partiet er for utmeldelse av NATO, men det nevnes ikke at Sovjet er en militær trusel mot var sjølråderett og at også Warszawa-pakten er en aggressiv, imperialistisk militærblokk. Sovjet blir ikke engang berørt i forbindelse med kampen for fiskerigrensa. Sjøl om sosialimperialismens aggressive karakter har tradt mer fram *«i dagen»* de siste åra (200 mil, Barentshavforhandlingene, Svalbard-krava), var hovedlinjene objektivt klingende klare også da programmet ble vedtatt. Samlet kan vi derfor oppsummere at Arbeidsprogrammet er skjemma av et grovt revisjonistisk avvik

som består i at *alle konkrete kampoppgaver* mot sosialimperialismen stikkes under stolen. EEC og britisk imperialism framstilles i realiteten som langt viktigere fiender, da sammen med USA-imperialismen!

I den eneste setninga i programmet der ordet supermakter brukes, heter det: «AKP(m-l) vil arbeide for at Norge finner sin plass i verden blant de land som går mot supermaktene og imperialismen». Intensjonen har vært å framheve noe riktig, nemlig at stadig flere land kjemper mot supermaktene USA og Sovjet og at det må være ei målsetting å presse også den norske regjeringa til å delta i denne fronten. Men formuleringa er både dvask og full av illusjoner. Supermaktene nevnes ikke ved navn, og stemples ikke som imperialistiske. Det snakkes ikke om å presse regjeringa bort fra ei pro-USA-holdning, men om at «Norge må finne sin plass». Og denne plassen er ikke bare mot supermaktene, men også mot *imperialismen*! Så lenge det framgår at en snakker om Norge *før* en sosialistisk revolusjon, er dette direkte et angrep på programnets øvrige analyse av Norge sjøl som en *imperialistisk* stat.

Det slås fast at partiet arbeider for en slagkraftig anti-imperialistisk opinion og for økt støtte til ulike folks frigjøringskamp. Men det nevnes ikke med et ord at de anti-imperialistiske *frontorganisasjonene* (som Sol.kom. i sin tid, Pal.kom. osv.) spiller en avgjørende rolle. Istedet for å framheve at solidaritetsarbeidet må bygges opp rundt aksjoner, demonstrasjoner, innsamlinger og opplysningskampanjer blir *alle* konkrete paroler stilt som «krav» til regjeringa. Dette er med på å gi det anti-imperialistiske arbeidet ei *parlamentarisk* innretning, der mobiliseringa av massene og enhetsfrontarbeidet neglisjeres.

En annen viktig svakhet ligger i at den *proletariske internasjonalsismen* ikke blir understreket som *grunnlaget* for vårt solidaritetsarbeid. Kampene folkene i den tredje verden fører er en del av verdensrevolusjonen. Arbeiderklassen i vårt og andre imperialistiske land og folkene i den tredje verden kjemper mot den samme fienden; supermaktene, imperialismen, den internasjonale monopolkapitalen. Derfor arbeider vi f.eks. i vårt land for at også fagbevegelsen skal solidariserer seg med frigjøringsbevegelsens kamp, med det kjempende *proletariatet* i alle andre land, og for å bryte alle bånd til supermaktene og imperialismen. Det er også en viktig begrensning at programmet bare snakker om folkenes kamp mot imperialismen, for nasjonal sjølråderett o.l., mens solidariteten med *proletariatets internasjonale kamp for sosialismen* ikke blir nevnt.

3. AKP(m-l)s militærpolitiske program

Partiets syn på forsvarspolitisk spørsmål, militærpolitikken og krig er i Arbeidsprogrammet tatt opp i pkt. 3 (Forsvar de demokratiske rettighetene) og pkt. 2 (Vår nasjonale sjølråderett må forsvares). En rekke viktige spørsmål som skiller var politikk skarpt fra den moderne revisjonismen blir her klarlagt. Det understrekes at partiet «vil delta i forsvaret av Norge mot utenlandske angrep» (s. 45) og at vi er mot at Norge støtter eller deltar i angrepskrig overfor andre land. (s. 43) Enda viktigere er den korrekte analysen av det borgerlige militærvesenets borgerlige og unasjonale karakter. Det slås fast at norsk forsvar står under kommando av vestlige imperialistmakter, at det er bygd opp rundt en kjerne av reaksjonære offiserer, at det er en trusel mot arbeiderklassens interesser, mot demokratiet og sjølråderetten. Programmet stiller derfor helt riktig Lenins parole: Ingen bevilgninger til det

borgerlige militærapparatet.

Men også her finnes det en del mangler. At sosialimperialismen ikke tas konkret opp er alt nevnt. Men det slås heller ikke fast at så lenge imperialismen finnes vil det finnes *krig*. Skillet mellom rettferdig og urettferdig krig klargjøres ikke skikkelig. Prinsippet om *folkekrig* blir ikke nevnt, istedet snakkes det vagt om at «agresjon mot landet må møtes med militær forsvarskamp» (s. 43). De samme svakhetene kunne også vært nevnt om prinsipp-programmet, og noe av det hører antakelig mest hjemme i en behandling av partiets strategiske linjer.

4. Forsvar de demokratiske rettighetene.

Behandlinga av den demokratiske kampen (pkt. 3 i Arbeidsprogrammet s. 45/47) hører etter min oppfatning til de beste delene av Arbeidsprogrammet, det slår fast en lang rekke prinsipielle standpunkter og linjer som markerer partiet skarpt mot økonomisme og annen revisjonisme. Kommentarene til de delene som tar opp militærpolitikken er gitt i avsnittet over.

Kort oppsummert er de viktigste sakene disse: Programmet slår fast at vi forsvarer de demokratiske rettighetene og den borgerlig-demokratiske styreformens mot alle *fascistiske* framstøt, at slike rettigheter letter folkets kamp for sine interesser. En rekke viktige trusler blir konkretisert. Programmet understreker også nødvendigheten av aktivt enhetsfrontarbeid i forsvaret av de demokratiske rettighetene.

Noen svakheter er imidlertid også her åpenbare. Etter min mening burde programavsnittet enda klarere slå fast at vi lever i et monopolkapitalistisk diktatur (det sies bare at «monopolene styrer landet og bestemmer politikken»). Det burde henvises til prinsipp-programmet og understrekes at sosialismen og proletariatets diktatur er «tusener ganger mer demokratisk» (Lenin) for arbeiderklassen og andre utbyttede og undertrykte enn sjøl det mest siviliserte, kapitalistiske demokrati.

Undertrykkelsen av demokratiske rettigheter på arbeidsplassene og i militæret blir i liten grad behandlet og slett ikke framhevet. Dette gjelder både retten til å drive politisk virksomhet, vernet mot politiske oppsigelser og kampen mot kadaverdisiplin blant soldatene. Og framfor alt burde *streikerettens* betydning blitt lagt klarere slått fast.

I et sånt avsnitt burde også det borgerlige rettsapparatets klassekarakter blitt analysert. Det gjøres ikke. Hverken Arbeidsretten eller de ordinære domstolene nevnes som redskaper for klassesdiktaturet. Det burde vært slått fast at vi, samtidig som vi forsvarer mulighetene for arbeidsfolk til å reise saker for domstolene og går mot forsøkene på å avskaffe bruken av legdommere, ser på rettsapparatet først og fremst som et undertrykkelsesorgan. Hammerverksakana nå, aktualiserer skarpt at det er arbeiderklassens og folkets egen kamp for demokratiske rettigheter og ikke domstolenes lovfortolkning en kan bygge på.

De parlamentariske organene og demokratiske krav knyttet til dette systemet er bevilget et eget programpunkt (pkt. 17 i arbeidsprogrammet, s. 77/78). En rekke i og for seg bra ting nevnes: mot innskrenkninga av det kommunale sjølstyret, for retten til å oppløse storkommuner, full offentlighet på Stortinget, mot pampelønn for parlamentarikere, for stemmerettsalder på 18 år. En kan imidlertid stille seg spørsmålet om ikke dette vies vel mye plass i forhold til

mer sentrale demokratiske kampsaker.

Dette programpunktet inneholder også en svært utstrekkelig analyse av det parlamentariske systemets *klassekarakter*. Det eneste som nevnes innledningsvis er at det «i dag er et system som i hovedsak er bygd på en slik måte at det hindrer det arbeidende folket i å kunne delta og ha innflytelse på det.» Dette er grov høyreopportunisme. Poenget er et annet: at de parlamentariske organene er redskaper for herskerklassen. Sjøl om de er knyttet til visse borgerlig-demokratiske rettigheter (stille lister, stemme, osv.) er både Storting, fylkesting og kommunestyre først og sist borgerlige klasseorganer.

Det snakkes også om at Stortinget ikke kan fungere som noe annet enn en sandpastroingsmaskin overfor avgjørelser fattet i monopolkapitalens statsapparat (s. 77). Dette er også bare delvis riktig. Storting og andre parlamentariske organer er ikke først og fremst et «passivt offer» for klassesdiktaturet, de går sjøl i *spissen* for reaksjonære tiltak både på det økonomiske og politiske planet. Svakheten i Arbeidsprogrammets analyse star her i skarp kontrast til analysen i Rod Valgalliansens politiske plattform 1975, og det er nyttig å studere disse mot hverandre.

5. Arbeiderklassens kamp – Fagbevegelsen

Pkt. 4 og 5 i Arbeidsprogrammet tar opp det vi tradisjonelt vurderer som «den faglige kampen». Begge disse punktene, spesielt det som direkte tar opp fagbevegelsen, er preget av store revisjonistiske feil.

Først og fremst mener jeg at vi her merker hvordan høyreavviket i partiet fører til en gjennomgående tendens til *økonomisme*. Med dette menes ikke at arbeiderklassens økonomiske kamp vies stor oppmerksomhet, men at den faglige kampen forsøkes *innsnevret* til sanne spørsmål, samtidig som kampen for demokrati, internasjonalsismen i arbeiderbevegelsen gis minimal betydning.

I innledninga til pkt. 4 om «Arbeiderklassens interesser – mot monopolenes profit» advares det helt riktig mot ulike former for sosialdemokratisk splittelsesmakeri mot arbeiderklassens kamp. På ny er *revisjonistenes* rolle helt *kuttet ut*. Pkt. 5 om *fagbevegelsen* nevner *kampen mot høyresosialdemokratiet*, men både den grunnleggende kampen mot *klassem samarbeidet* og den spesielle kampen mot revisjonistene i fagbevegelsen behandles ikke.

Det slås heller ikke fast i innledninga til avsnittene at proletariatet er den ledende klassen, som ikke bare sluss for egne økonomiske og sosiale krav, men som må ha som mål å gå i spissen for *alle* utbyttede og undertrykte.

Partiets oppgaver og ledende rolle som arbeiderklassens fortropp blir også skuset bort med følgende: «En må på den annen side ikke unnlate å se at arbeiderklassen også trenger andre organisasjoner enn fagforeningene, deriblant dens kommunistiske parti». Det korrekte er at fagbevegelsen er proletariatets viktigste *masseorganisasjon* i Norge, men partiet er samtidig proletariatets *høyeste form for klasseorganisasjon*.

*Arbeideraristokratiet*s reaksjonære rolle er tatt opp uten at betegnelsen brukes, dvs. indirekte gjennom å ta systemet med et utall av lønna tillitsmenn. Men her blir hele problemstillinga vulgarisert. At LO-pampene har høyere *levestandard* enn de vanlige medlemmene nevnes som det sentrale. Det riktige måtte være å henvise til klasseanalysen i prinsipp-programmet, slå fast at arbeideraristokratiet deler

seg på flere klasser, har sin basis i imperialismens superprofitter, og at toppen i LO/DNA direkte er skilt ut som monopolistiske byråkratkapitalister. Nå nøyer programmet seg med å slå fast at tillitsmenn må ha samme lønn som medlemmene, ellers godtar en systemet som nødvendig for fagbevegelsen. Det riktige må etter min mening være å gå inn for dette, og i tillegg slå fast som ei målsetting at vanlige tillitsmenn med jamne mellomrom må *delta* i produksjonen, stå sammen med arbeidskameratene.

I innledinga til pkt. 4 er det såvidt nevnt at arbeiderklassen er utbyttet og at bare sosialismen kan fjerne denne. Det burde kort vært slått fast at utbyttinga *skjerpes*, og nevne hvordan dette skjer gjennom utsvetting o.a. tiltak. Også *krisene* er helt kuttet ut i behandlinga. Fordi det var høykonjunktur da programmet ble skrevet og vedtatt er viktige klasseproblemer som *arbeidsløshet* og nød knyttet til dette knapt nok blitt berørt! Også her er det riktig at høyreavviket slår ut også i programbehandlinga, kriseteorien kuttet ut fordi det tilfeldigvis er oppgangstider!

De konkrete parolene som er tatt med kunne blitt gjensandt for mange kommentarer. Jeg skal nøye meg med å nevne noen få av de viktigste:

– Det sies at «alle deler av Hovedavtalen som hindrer klubber og foreninger i å kjempe for arbeidernes interesser» må bort. Dette underslår at Hovedavtalen *som sådan* er classesamarbeidets hovedlov og at vi ønsker å slåss mot hele det *systemet* den representerer, ikke bare mot en del uheldige utvekster!

– Alt som sies om proletarisk internasjonalisme i de to programpunktene er: «Internasjonal solidaritet – aktiv støtte til kjempende arbeidere og undertrykte i alle land». Det riktige ville være å framheve dette som en bærestolpe i arbeiderklassens kamp og vart syn på fagbevegelsens oppgaver. Innholdet i dette matte også konkretiseres slik jeg tidligere har nevnt.

– *Kamplinja* blir svakt presentert, streikeretten og streikekampen blir ikke nevnt direkte i disse avsnittene. Det riktige ville være å slå fast at det bare er gjennom å reise egne krav, reise lokale kamper at fagforeninger og klubber kan vinne fram.

– Hovedoverskrifta «Styrk fagbevegelsens kampkraft» er aleine for upresist til at den er virkelig god som symbol på kamplinja. Vi bør vurdere om tilføyelsen «– kamp mot classesamarbeidet!» er ei bra nok løsning.

– Tariffoppgjøret og krava rundt det tas opp uten at kampen mot kombinerte oppgjør, statsdiktat utenom tvungen voldgift (korporativisme og Skanland-opplegg) nevnes.

6. Andre programpunkter

Det som er nevnt over anser jeg som de viktigste programpunktene og den mest sentrale kritikken. At det er nødvendig med en slik kritikk også av de andre programpunktene er sjølsagt, det gjelder også av emner som eventuelt bør kuttet ut i et nytt handlingsprogram.

For å fremme en del ideer til kritikken også av disse punktene skal jeg kort gi en del stikkord for saker jeg sjøl oppfatter som sentrale:

A. Kamp mot rasering av landsbygda, bondenes og fiskernes kamp

Det dreier seg her om Arbeidsprogrammets pkt. 6, 7 og 8, s. 52/58, der pkt. 6 nærmest er å betrakte som innledinga

til de to neste. Viktige saker:

– Det sies at kapitalismen utarmer landsbygda men det forklares ikke *hvorfor*. Monopolkapitalens grunnlov, jakten på maksimalprofit, burde vært nevnt. Burde trekkes fram at dette er et eksempel på at imperialismen raserer produktivkrefter, ødelegger sjølberginga, kort sagt er reaksjonær.

– Det står at AKP(m-l) støtter «bondenes kamp for høyere priser» (s. 53). Hvilke bønder? Også storbondene og bondemonopolets opplegg for å favorisere de kapitalistiske elementene på landsbygda? Vi trenger et program som tar utgangspunkt i at *småbondene* er proletariatets nære og naturlige allierte.

– Forsvar kystbefolkningas livsgrunnlag, styrk fiskernes organisasjoner inneholder mye godt. Men det er alt for preget av detaljkrav for lite av *linjene* for kampen. På ny kjøres EEC fram som den viktigste truselen. Det er *Sovjet* som er hovedfienden i dag i fiskerigrønske og ressurskampene. Det legges også ekstremt liten vekt på interessene til *proletariatet* i fiskerinæringa.

B. Kvinnes kamp mot undertrykking

Pkt. 9 i Arbeidsprogrammet («Kvinnenes frigjøring»), s. 59 er preget av grove revisjonistiske feil, sjøl om det på en del punkter bygger på riktige prinsipper, går mot en del ny-feministiske ideer og slår fast retten til *arbeid* som et grunnleggende krav. Noen avgjørende svakheter:

– grovest av alt: det står ikke et ord om at bare *sosialismen* kan legge grunnlaget for å avskaffe all kvinneundertrykking, og at proletariatets diktatur bl.a. er et redskap for dette.

– det er ikke noe sted slått fast at skal kvinnekampen vinne fram må *arbeiderkvinnenes* krav og interesser gi retninga.

– programmet går ikke direkte mot den feministiske linja med vekt på *individuell* «frigjøring» og avviser ikke ideen om at *alle* kvinner har felles interesser. Borgerskapets kvinner deltar dels direkte som utbyttere, de lever av og har privilegier knyttet til utbyttinga og kvinneundertrykkinga!

– programmet har en klar tendens til *økonomisme* og sektarisme: det slås ikke noe sted fast at kvinnene må støtte frigjøringsbevegelsene, bekjempe fascismen og de imperialistiske supermaktene. Alt er innsnevret til reint økonomiske og sosiale krav.

– Om kvinneorganisasjonene står følgende: «AKP(m-l) støtter den organiserte kvinnebevegelsen og vil oppfordre sine kvinnelige medlemmer til å delta i den.» (s. 60). Et vern mot revisjonisme? Nei en *sidestilling* av Kvinnefronten, Ny-feministene, NKPs Demokratiske Kvinnelag og andre «organiserte»! Det skulle vært slått fast hvorfor kvinnene trenger en egen kamporganisasjon, og at vi støtter oppbygginga av Kvinnefronten! Kort sagt, vi trenger en fullstendig revisjon!

C. Ungdomsmassenes kamp

I Arbeidsprogrammet er dette behandlet under rubrikken «Barn og Ungdom», pkt. 10, s. 62–66. Det beste som kan sies om det er at det slår fast at ungdomsmassenes kamp må knyttes til arbeiderklassens kamp for å vinne fram, i tillegg nevnes en rekke i og for seg bra og riktige økonomiske og sosiale kampkrav. Men i likhet med kvinneprogrammet er *økonomismen* gjennomgående.

Ungdommen behandles som «ei gruppe», dvs. *klasse*-*løst*. At ungdom deler seg på mange klasser er avgjørende

for kampen og programmets teoretiske svakhet gir grunnlag for opportuniste m.h.t. de konkrete kampsakene.

– det nevnes ikke med ett ord at progressiv ungdom har spilt en stor rolle i den anti-imperialistiske kampen, i streikestøttearbeid o.l. og at vi ser det som et mål å føre denne tradisjonen videre. Kampen mot imperialismen, supermaktene og fascismen er ikke tatt opp, alt dreier seg om rene »ungdomskrav» i snever forstand.

– at det er en del av vår oppgave i ungdomsmassens kamp å propagandere for revolusjon og sosialisme skules også bort, ordet »sosialisme» nevnes bare så vidt når Rød Ungdom omtales.

– det står ikke noe om at de borgerlige arbeiderpartiene og reaksjonen forsøker å lamme ungdommens interesseorganisasjoner som kamporganisasjoner. Tvert imot står det at »de progressive ungdomsorganisasjonene må overvinne splittelsen og organisasjons-egoismen, og stå sammen . . .», underforstått at AUF, KU, SU er progressive. Dette henger sjølsagt sammen med det allmenne høyreavviket, men i dette programpunktet framtrer det mer enn åpent.

I tillegg sauses barnas vilkår sammen med behandlinga av arbeiderungdommen, skole-elevene og studentene, og det i en liberal leke-onkel-tone: »Ikke minst viktig er de unges egen kamp for sine krav. Denne kampen er det vår plikt å støtte. Den gryende bevegelsen for et barnevennlig miljø, arbeidet for en demokratisk og progressiv barnelitteratur osv. krever vår fulle oppmerksomhet.» Vår fulle oppmerksomhet, det var ikke lite!

D. Bolignød og boligdyrtid

I Arbeidsprogrammet pkt. 12: »Rimelige boliger til alle». Her er programmet relativt bra, sjøl om overskriften minner mest om et slagord fra DNA 14 dager før valgdagen. Dette gjentas også i teksten, der det heter at »AKP(m-l) vil reise krav som sikrer rimelige boliger til alle». Til alle?! Poenget er vel heller at så lenge kapitalismen består vil bolignød og boligdyrtid fortsette å eksistere. Slik setninga står minner den betenkelig om Proudhons gamle småborgerlige parole.

Noen svakheter ellers:

– tomtespekulasjonen nevnes ikke som vesentlig for at det både bygges for lite og for dyrt.

– årsaken til bolignøden, jakten på maksimalprofitt og sentraliseringa i oppsvulma storbyer, nevnes ikke. Dette er nødvendig for å forklare at boligproblemet er uløselig under kapitalismen, dvs. på ny vise at sosialismen er et nødvendig og overlegent samfunnsystem.

– sosialdemokratene og revisjonistenes reaksjonære rolle som byråkratkapitalister i bolig»kooperasjonen» er ikke omtalt. Det er viktig, fordi mye av boligkampen rettes mot dem og deres allierte i stat og kommune.

E. Sparekniven mot helse/sosialtjenestene

Nedskjæringa av helse/sosialtjenestene, »sparebudsjettene» o.l. er i Arbeidsprogrammet tatt opp i pkt. 13 (Stans sentraliseringa av helsevesenet) og pkt. 14 (Kamp for uføres og andre trygdedes rettigheter), s. 69–72). Begge programpunkter har med en rekke konkrete krav og paroler som i og for seg er gode, men det blir mer »sosial beskrivelse» og særparoler enn analyse og linjer for kampen.

Det beste i punktene burde kanskje vært sammenfattet i ett programpunkt som la hovedvekt på å forklare statens reaksjonære spare-politikk; innstramminger mot helse/sosialtjeneste samtidig som monopolene subsidières.

Det er viktig å konkludere med at kampen om kommune- og statsbudsjettene får en mer og mer sentral plass, at dette er spørsmål som ikke bare har interesse for ansatte i helse/sosialektoren og pensjonister, det er grunnleggende saker for hele arbeiderklassen og andre lag av folket. Daghjemsmangelen, den elendige bemanninga av disse og sparekniven mot utdanningstilbudene burde nevnes som en del av den samme politikken.

F. Kamp mot monopolkapitalens rasing av natur og miljø

Denne oppgaven er i Arbeidsprogrammet behandla under den lakoniske tittelen »Natur og miljøvern» (s. 73–74). Innholdet er konsentrert om eksempler på forurensning og ressursøding, samt noen konkrete krav-paroler. Det slås riktig fast at kampen må rettes mot monopolkapitalen, dessverre er det lagt til at den må reises »ene og alene» mot den. Hva da med miljø-ødeleggelser i og fra f.eks. fabrikker kontrollert av ikke-monopolistisk kapital?

Noen svakheter:

– Kampen mot helsefarlige arbeidsplasser er formelt sett framhevet i programmet, men i realiteten blir den bare helt summarisk berørt. Det er viktig å slå fast at dette må ha førsteprioritet, og at vernearbeidet må bygge på klassekamp-linja.

– Jakten på maksimalprofitt i Nordsjøen, planene nord for 62° uten hensyn til arbeidernes helse, fiskeriressursene og andre miljøhensyn er ikke tatt med. Sjøl om utforminga ikke var kommet så langt i starten av 1973 da programmet ble vedtatt, så var den begynt. Dette viser også at supermaktene er en sentral fiende i ressurs og miljø-kampen.

– Det er ingen direkte polemikk mot revisjonistiske og populistiske linjer for natur & miljøkampen (motekspertise, all vekt på fossefall, frenetisk mot å nevne monopolkapitalen og imperialismen/supermaktene som hovedfiende osv.).

G. Forsvar folkets kultur

Dette er pkt. 16 i Arbeidsprogrammet, s. 75–76. Det nevnes en del viktige saker, bl.a. at imperialismen truer den nasjonale, folkelige kulturen, at midlene til produksjon og distribusjon av kultur er i hendene på monopolkapitalen og dens stat, at partiet vil delta i alle former for enhetsfrontarbeid for å forsvare og utvikle den norske, folkelige kulturen mot klassefiendens angrep.

Men det er likevel mange store MEN:

– Programpunktet tenderer til nasjonalsjåvinsime. Det står ikke et ord om at imperialismen og norske monopoler forsøker å stenge ute revolusjonær og anti-imperialistisk kultur fra sosialistiske land og frigjøringsbevegelsene. Det burde stå at partiet aktivt vil arbeide for å bryte denne blokkaden og gi norske arbeidere tilgang på kunst og kultur fra proletariatet og kjempende folk i andre land. Proletarisk internasjonalisme er også her vår grunnholdning!

– Programmet har de øvrige avsnittenes svakhet når imperialismen behandles; USA og EEC framheves, sosialimperialismen er ingen trusel.

– Folkets kultur nevnes stadig – men ikke en setning er ofret for å si at den sentrale delen her må være arbeiderklassens kulturtradisjoner og kampen for å gjenreise disse. (Arbeiderdiktning, røde kor, idrettsarbeid, revolusjonært

teater og revy-arbeid). Slik som det står blir folkets kultur i innhold i første rekke landsbygdas og småborgerskapets kultur.

7 En konklusjon

Kritikken av arbeidsprogrammet har hatt som hensikt å begrunne påstanden om at vi trenger et *nytt* minimums-program. Hovedvekta har derfor blitt lagt på dets svake sider. Forhåpentligvis har jeg samtidig fått fram at mange grunnleggende trekk i Arbeidsprogrammet bør beholdes og bygges vidre på. Som *helhet* er f.eks. programmet etter min oppfatning i hovedsak ikke økonomistisk, men i enkelte programavsnitt er denne typen feil dominerende.

Likvevel, konklusjonen er at revisjonen bør bli så omfattende at det i realiteten er snakk om et *nytt* program.

De viktigste punktene i kritikken er etter min oppfatning disse:

- Arbeidsprogrammet underslår konsekvent at kampen mot opportunisten i arbeiderbevegelsen er en permanent og grunnleggende oppgave også i dagskampen. I særlig grad gjelder dette oppgjøret med den moderne revisjonismen, som istedet framstilles som en progressiv samarbeidspartner. Det skulle stått at kampen mot borgerskapets agenturer i arbeiderbevegelsen både en en særegen, viktig oppgave for partiet idag og vært understreket at på alle områder står våre kamplinjer mot reformistenes og revisjonistenes linjer.

Dette likvidatoriske høyreavviket er også knyttet til ei underkjenning av partiets ledende rolle og oppgaver. Ikke noe sted står det at å styrke og bygge ut AKP(m-l) har avgjørende betydning for arbeiderklassens kamp både på kort og lang sikt.

- Arbeidsprogrammet slår fast at partiet kjemper mot sosialimperialismen og supermaktene. Men dette er tatt opp helt summarisk, og *ingen* kampoppgaver konkretiseres. Partiet har siden landsmøtet utvikla en stadig mer korrekt anti-imperialistisk politikk som klart går på tvers av det som programmet nevner som viktigst. Denne feilen går igjen i mange programpunkter, og må ses i sammenheng med feilen vis a vis kampen mot revisjonismen. Mangelen på konkrete, prioriterte kampoppgaver i kampen mot Sovjet og sosialimperialismen letter sjølsagt en opportunistisk «enhet» med dens representanter i Norge.

- Arbeidsprogrammet er som helhet for lite prega av *atkamplinja stilles opp mot linja med klassesamarbeid*. Frontarbeidet nevnes bare sporadisk, aksjonsformer som massene gjennomfører tas nesten ikke

opp. Istedet stilles et utall av detaljerte krav, som dels skal føre til store framskritt (f.eks. «billige boliger til alle!»), uten at det slås fast at *klassekampen* er avgjørende. Grovest ser vi dette i avsnittet om folkenes frigjøringskamp der alle kampsaker er stilt som krav til regjeringa. Dette er en reformistisk tendens.

- Arbeidsprogrammet er i mange programpunkter skjemma av *økonomistiske* feil, dvs. en tendens til å la kampen for «det daglige brød» degenerere til brødpolitikk. Klarest kommer dette fram i programpunktene om fagbevegelsen, kvinnene og ungdommen. Her er kampen mot supermaktene og imperialismen, anti-fascismen og betydninga av å drive sosialistisk progaganda nesten totalt neglisjert. Også dette er et åpent høyreavvik i programmet.

- Arbeidsprogrammet er preget av ei høyst mangelfull klasseanalyse på flere punkter. Dette gjelder arbeideraristokratiet, der bare «lønnete tillitsmenn» med høy «levestandard» tas opp. Det gjelder bøndene, der det ikke skilles i noen vesentlig grad mellom borgerskapet og småbøndene. Det gjelder *kvinnene*, der det ikke slås fast at borgerskapets kvinner dels deltar direkte i å utbytte arbeiderklassens kvinner og menn, dels nyter store privilegier knyttet til klassesamfunnet og kjønnsundertrykkinga. Det gjelder *ungdommen* som behandles som «ei gruppe» uten nevneverdige klassemotsetninger og punktet om kulturen der proletariatet ikke engang står på gangen, det er totalt fraværende.

Kort sagt, også her en høyreopportunistisk tendens til å revidere marxismens klasseanalyse slik at den gjør det lett å neglisjere *proletariatets* interesser som grunnleggende for all analyse, for alle paroler og krav.

Sett under ett er tendensen klar: På felt etter felt er dette uttrykk for et høyreavvik som forsøker å erstatte korrekte marxist-leninistiske prinsipper og linjer med borgerlige standpunkter. De har det til felles at de på en rekke områder legger opp til å føre AKP(m-l) nærmere det som er typisk for NKP's og SV's politikk. Kritikken av Arbeidsprogrammet og arbeidet med et nytt minimumsprogram er derfor en viktig del av kampen mot et moderne-revisjonistisk avvik innafor partiet.

DEL II :

FORSLAG TIL DISPOSISJON FOR ET NYTT HANDLINGSPROGRAMM FOR AKP(m-l)

Under følger et førsteutkast til disposisjon for et nytt minimumsprogram, Handlingsprogrammet. Det er skrevet ut ifra hovedlinjer trukket opp av SK's Arbeidsutvalg, men *hele* den konkrete utforminga og innholdet i de enkelte punktene er artikkelforfatterens eneansvar.

Jeg understreker at dette er ment som et forslag til *disposisjon*, dvs. at jeg har forsøkt å legge fram et forslag til hvilke *emner* som bør tas med, hvordan de skal prioriteres, og hvilke hovedlinjer programmet bør følge. Den konkrete utforminga av krav, enkeltsaker o.l. innafor de ulike punktene er bare summarisk behandla. I særlig grad gjelder dette innholdet i punktene under III, »Andre viktige oppgaver».

Siden hele partiet seinere skal behandle et konkret forslag til Handlingsprogram, bør oppmerksomheten i *denne omgang* konsentreres om å vurdere noen hovedspørsmål: Trenger vi et minimumsprogram av denne typen? Er det riktig å framheve noen saker som hovedoppgaver når programmet skal »stå» i mange år? Er de riktige sakene i

tilfelle prioritert? Hvilke andre områder bør programmet behandle? Folger disposisjonen ei riktig hovedlinje ut ifra den kritikken som kan rettes mot partiets naværende Arbeidsprogram? Noen konkrete *studiespørsmål* er tatt med helt til slutt i artikkelen.

Noen fa svakheter skal allerede her nevnes: Slik disposisjonen na foreligger er den lopende polemikken mot revisjonistenes linjer for svak og tilfeldig. Det ma være ei målsetting a stille var politikk direkte i kontrast til spesielt den moderne revisjonismen. En annen viktig svakhet er at *kamplinja* burde vært langt bedre konkretisert: Betydningen av mobilisering av massene i aksjoner, demonstrasjoner, ulike typer frontarbeid ma pa en mate gjennomsyre programmet. Og endelig er det at vi, som en del av vart høyeste prioriterte arbeid *idag*, ma bygge ut og styrke AKP(m-l) blitt behandla sa summarisk (II 4), at den *vekten* jeg har villet tillegge det ikke framgar tydelig nok.

FORSLAG

I : PRINSIPPER FOR AKP(m-l) I DAGSKAMPEN

Innledning: Handlingsprogrammet bygger på prinsippprogrammet, dets klasseanalyse og strategi, og er et minimumsprogram som tar for seg dagens oppgaver og linjene dagskampen. Handlingsprogrammet tar for seg de oppgavene som gar forut for og som skal lede fram til den sosialistiske revolusjonen. Sla fast at sa lenge kapitalismen eksisterer vil utbytting, arbeidsløshet og nød fortsette.

I dagskampen bygger vi pa følgende prinsipper. Alltid støtte arbeidere i streik eller annen rettferdig kamp, ga i spissen for *alle* undertrykte og utbyttedes kamp. For arbeiderklassens, småbrukernes, fiskernes og andre deler av folkets felles kamp mot monopolkapitalen. For solidaritet, mot sosialdemokratenes og revisjonistenes splittelsmakeri og sabotasje av kampen. For proletarisk internasjonalisme.

2. For klassekamplinja, mot classesamarbeid og parlamentariske illusjoner. Bare proletariatets og folkets egen *kamp* gir resultater. Massene ma mobiliseres til a ta saka i egne hender, stille krav og kjempe. Mot alle former for classesamarbeid. Parlamentariske organer er klasseorganer, stat og kommune tjener monopolkapitalens interesser og ma bekjempes som herskerklassens maktapparat.

3. Vi bygger pa prinsippet om enhetsfront i kampen mot imperialismen og sosialimperialismen, monopolkapitalen og reaksjonen. Partiets hovedoppgave a mobilisere massene. Vi arbeider i fagbevegelsen og andre masseorganisasjoner, deltar i og gar i spissen for a opprette egne frontorganisasjoner der klassekampens behov krever dett e. Legger stor vekt pa kampformer som bidrar til a mobilisere massene,

demonstrasjoner, moter, masseutdelingsaksjoner osv.

4. Legger særlig vekt på arbeid i fagbevegelsen, på arbeidet i klubber og foreninger. For å gjøre dem til virkelige kamporganisasjoner, for demokrati. Derfor nødvendig å slåss mot arbeideraristokratiet, opportuniste, reformisme og revisjonisme, dvs. borgerskapets agenter i fagbevegelsen. Alltid ta utgangspunkt i medlemmenes virkelige interesser, gå i spissen for kamplinja.

5. I dagskampen vil vi alltid legge stor vekt på å forsvare proletariatets og andre deler av folkets økonomiske og materielle interesser. Mot nullvektsideologi og ideen om «forspiste norske arbeidere». Samtidig holde fast ved at den politiske kampens nøkkelrolle, i fagforeninger og andre steder ta opp kampen for demokrati, internasjonal solidaritet, anti-imperialisme og sosialisme. Mot økonomisme og trade-unionisme.

6. For å vinne fram i dagskampen - som i kampen for revolusjonen - må opportunisten i arbeiderbevegelsen bekjempes permanent og hardt. Vi vil alltid avsløre at sosialdemokratenes og revisjonistenes linjer er en trusel mot massenes interesser, angriper kamplinja og tjener borgerskapets interesser. Taktisk samarbeid med borgerlige retninger i og utafør arbeiderbevegelsen er en form for kamp mot opportunisten dersom det reelt tjener til å mobilisere massene til kamp og isolerer reaksjonære ledere.

7. AKP(m-l) vil i dagskampen legge vekt på å spre kommunistiske ideer, utbre kjennskap til marxismen-leninismen Mao Tsetungs tenkning, alltid ha som mål å styrke proletariatets revolusjonære bevissthet og organisering gjennom å bygge ut partiet og de marxist-leninistiske ungdomsorganisasjonene.

II: DAGENS HOVEDOPPGAVER

I. Kamp mot de imperialistiske supermaktene USA og Sovjet - kamp mot krigsfare!

Innledningsvis må dette punktet henvise kort til prinsipprogrammets analyse av imperialismen, utviklinga av to supermakter som slåss om verdensherredømmet, den økende krigsfare, 3. verdens kamp mot supermaktene og imperialismen, truslene mot også norsk sjøfaderrett.

Vi må framheve den 3. verdens kamp, slå fast at vi ser det som vår oppgave å reise breie lag av folket i Norge til støtte for verdens kjempende folk, minne om seieren i Indo-Kina, nevne palestinas folk og andre som står i første rekke. Slå fast at vi solidariserer oss fullt ut med folkene i de revisjoniststyrte landa, nevne Tsjekkoslovakias folk og kravet om at alle sosialimperialistiske tropper må ut. Slå fast at vi bygger på den proletariske internasjonalismen, støtter arbeidere og undertrykte i alle land, og at vi fører en felles kamp over hele verden for revolusjon og sosialisme. Nevne de sosialistiske landa, utvikle kjennskapet til dem, vennskapene mellom vare folk og støtte dem mot supermaktens aggresjon.

Vi må slå fast at sosialimperialismen truer Norge, nevne flåteøvelsene, Vise at NATO er USA-imperialismens redskap og gå inn for å få Norge ut. Mot både NATO og Warszawa-pakten. Legge stor vekt på krigsfare. Slå fast at det er en stor oppgave for partiet å gjøre folket kjent med disse perspektivene, utbre kjennskapet til Sovjets virkelige karakter, avsløre bløffen fra Helsinki, slåss mot de passifistiske illusjonene og oppdra proletariatet til å forstå at det bare er folkekrig, ikke NATO og det borgerlige militærapparatet, som kan forsvare nasjonen mot supermaktene og imperialismen.

Vi må slå fast at vi er for prinsippet om norsk sjøfaderrett, henvise til seieren i kampen mot EEC, peke på at det idag er supermaktene som er den store truselen. Nevne

Svalbard, Barentshavet, oljen og kampen for fiskerigrensa spesielt.

Vi må slå fast at utviklinga av to imperialistiske supermakter og sosialimperialismens spesielt ekspansive karakter gjør det viktig å arbeide for at Norge på flest mulig felter går mot supermaktens hegemoni. Samtidig slå fast at kampen mot supermaktene er grunnet i en prinsipiell kamp mot all imperialisme og at vi støtter andre folks kamp mot norsk imperialisme.

Vi må slå fast at DNA og Høyre har vært USA-imperialismens partier, at NKP som et moderne revisjonistisk parti er sosialimperialismens agentur og at SV også propagerer for denne supermakta. På ny vise at kampen mot reformismen og den moderne revisjonismen er viktig for å bekjempe imperialismen.

Vi må understreke det anti-imperialistiske frontarbeidets store betydning, framheve demonstrasjonene og slå fast at vi arbeider for å bygge ut den nasjonale fronten mot de imperialistiske supermaktene USA og Sovjet.

2. Kamp for de demokratiske rettighetene!

Dette punktet må innledningsvis henvise til prinsipprogrammets analyse av det borgerlige demokratiets klassekarakter, slå fast at proletariatets diktatur er tusen ganger mer demokratisk system enn det parlamentariske demokratiet under kapitalismen. Slå fast vi samtidig konsekvent forsvare det borgerlige demokratiets rettigheter mot alle korporative, anti-demokratiske og fascistiske framstøt.

Vi må framheve kampen for fulle politiske rettigheter på arbeidsplassene, i militæret og skolene. Ta utgangspunkt i Hammerverksaka og kampen mot de politiske oppsigelsene. Vise at disse ikke bare er rettet mot aktive kommunister, men mot folk som driver aktiv fagorganisering, som reiser klassekrav og bekjemper klassesamarbeid i det hele. Slå fast

streikerettens grunnleggende betydning, nevne angrepene på den, inkl. forsøkene på å ramme de politiske streikene. Slå fast at vi i motsetning til revisjonistene er *prinsipielt* motstandere av voldgift og ser på Arbeidsretten som en klassestol for borgerskapet. Slå fast at vi også ser det som vårt mål å gå i spissen for og støtte soldatenes kamp mot knebling, for fulle demokratiske og sivile juridiske rettigheter og at vi solidariserer oss med skolelevenes kamp for retten til å drive politisk arbeid.

Slå fast at yttringsfriheten må forsvares mot angrep, nevne monopoliseringa av pressa og det korporative partisytemet som en trusel. Slå fast at vi kjemper mot innstramningene i NRK, mot sensuren i pressa, mot alle Libertas/DNA-framstøt der de kommer, .

Slå fast at vi er mot innskrenkninga av det kommunale sjølstyret, mot sperregrensene i valga, mot innstramning av reglene for legal partiregistrering og for en nedsetting av stemmerettsalderen til 18 år.

Slå fast at i kampen for demokratiske rettigheter er nazisme og fascisme arbeiderklassen og folkets dødsfiender. at vi er for forbud mot alle fascistiske partier og organisasjoner, at vi støtter anti-fascistparagrafen i LO og andre organisasjoner, at vi er tilhenger av forbud mot slik propaganda i statlige massemedia.

3. Kamp for arbeiderklassens, småbrukernes og fiskernes materielle kår

Dette punktet må kort ta opp grunnlaget for utbyttinga og krisene, at monopolkapitalismens grunnlov er jakten på profitt, at utbyttinga intensiveres og at overproduksjonskrisene er innebygd i det kapitalistiske systemet.

Vi må slå fast vår støtte til arbeidernes lønnskamp, slå fast at kampen dreier seg om prisen på arbeidskrafta og at utbyttinga bare kan fjernes gjennom den sosialistiske revolusjonen. Gå mot «kake-teorien», slå fast at styrkeforholdet mellom klassene avgjør resultatet. Slå fast at vi er mot alle forsøk på å lamme arbeidernes økonomiske kamp gjennom samordning, statsdiktat gjennom kombinert oppgjør og opplegg å la Skånlands forslag. For forbundsvise oppgjør, slå fast at bare streik nytter. Understreke hvor viktig det er å støtte streiker, framheve aktive, solidariske foreninger og streikestøttebevegelsen.

Vi må slå fast at arbeidsløshet og kriser vil finnes så lenge kapitalismen eksisterer. Vise at staten subsidierer monopolene og lar arbeidsfolk bære byrdene. Slå fast vår prinsipielle støtte til alle som kjemper for retten til arbeid, mot nedlegging og permittering. Peke på at streik og okkupasjon må nyttes som kampmidler for a forsvare arbeidsplassen. Slå fast at vi er for minst 90 % kompensasjon ved arbeidsløshet, at vi er for anseinitetsprinsippet, mot enhver splittelse etter nasjonalitet, kjønn eller alder. Understreke at det grunnleggende kravet er *arbeid* ikke sosialhjelp.

Vi må understreke at fremmedarbeiderne er en del av proletariatet, og at deres spesielle kamp mot diskriminering må støttes. Slå fast at vi er mot organisert import av utenlandsk arbeidskraft, samtidig som vi avviser alle sjøvinistiske og rasistiske paroler om a «stenge grensene» og «Norge for nordmenn».

Vi må slå fast at småbrukerne blir hardt utbyttet av monopolkapitalen, at dette dels også gjelder mellombondene, at deres økonomiske kamp har krav på full støtte fra proletariatet. Understreke at staten og bondemonopolet

stener kapitalen og storbøndene. Gjengi viktigste pris - og rentekrav for småbøndene. Slå fast at vi er mot kombinert oppgjør og mot tvungen voldgift i jordbruksoppgjørene.

Vi må slå fast at ikke bare proletariatet på trålflåten men også sjark- og vanlige mindre kystfiskere blir utbyttet av monopolkapitalen. Vise de kapitalistiske mellomleddaas betydning. Framheve kampen for fiskerigrensa. mot resursplyndringa, gjengi noen av de viktigste krava mht. fiskepris og velferd.

Vi må slå fast at kampen for proletariatets småbrukernes og fiskernes interesser er en prinsippsak for partiet. At enheten må smis for a tjene revolusjonen. At denne daglige kampen alltid må forenes med kampen for de langsiktige interessene og ikke opportunistisk skilles fra dem. Slå fast at vi også støtter den materielle kampen andre undertrykte. bl.a. ungdommen under utdanning, kvinnene o.a. forer for sine materielle interesser.

Vi må framheve at proletariatets kamp bare kan vinne framgang nar dets masseorganisasjon. fagbevegelsen. vinnes for ei klassekamplinj. For a styrke foreningens kampkraft mapampene. arbeideraristokratene. isoleres. en må slåss mot klassesamarbeidet, for demokratiet. Understreke at den samme kampen også foregar i fiskernes. bondenes og andre grupperes interesseorganisasjoner. Vi vil alltid kjempe for proletariatets interesser og for enheten i det arbeidende folket i fagbevegelsen og andre masseorganisasjoner. Dette betyr kamp mot reformistenes og revisjonistenes sabotasje av enhet på klassekampens grunn.

4. Kamp mot opportunismen i arbeiderbevegelsen, styrk AKP(m-l)!

Understreke at kampen mot opportunismen ikke bare er en oppgave vi stilles overfor i ulike kampspørsmål. det må være en særegen oppgave i tillegg. Gjengi noen prinsipielle synspunkter på opportunismens karakter (fra prinsippprogrammet), understreke at det er et uttrykk for borgerskapets innflytelse, vise arbeideraristokratiets rolle, innflytelsen fra proletariserte småborgere. Slå fast at bade tradisjonell reformisme, moderne revisjonisme og retninger som trotskisme, anarko-syndikalisme o.l. representerer sanne borgerlige linjer.

Ta opp DNAs spesielle rolle som en *spydodd* for USA-imperialismen og reaksjon i etterkrigstida. Vise bade til regjeringspolitikken og kneblinga av fagbevegelsen. Vise at DNA apent samarbeider med monopolene og imperialismen mot arbeiderklassen.

Vise at NKP er et moderne revisjonistisk parti, et agentur for sosialimperialismen og borgerskapet, som må bekjempes konsekvent. Peke på at partiet er styrt av Moskva. fast alliert med høyresosialdemokratiet og reaksjonært.

Papeke at SV også er et moderne revisjonistisk parti, at det saboterer klassekampen, sprer parlamentariske illusjoner, bedrar arbeiderklassen om veien til sosialismen og i all hovedsak støtter Sovjets politikk.

Slå fast at AKP(m-l) konsekvent vil kjempe mot disse og andre uttrykk for opportunismen i arbeiderbevegelsen. Felles for disse retningene er at de åvsporter arbeiderklassens kamp, leder den inn i legalisme og parlamentarisme, forsøker å hindre at proletariatet fylker seg om sin virkelige ideologi marxismen-leninismen Mao Tsetungs tenkning.

Understreke at vi også kjemper mot tilløp til borgerlig tenkning og opportunisme i vår egen bevegelse. Nevne to

former: Gå fra klassekamplinja og over i perspektivløs brødpolitikk og annen høyreopportunisme. Eller »venstre»-opportunistisk frasemakeri og eventyrpolitikk.

Gjennom deltakelsen i massekampen og gjennom å reise kampen mot opportunisten vil vi hele tida arbeide for å styrke AKP(m-l) og dets ungdomsforbund. Peke på at partiet må utvikles som arbeiderklassens fortropp, at

klassen trenger partiet og at å styrke det er en viktig del av arbeidet vi idag kan gjøre for den sosialistiske revolusjonens seier.

Bygginga og styrkinga av partiet er en permanent og strategisk avgjørende oppgave for å sikre arbeiderklassens interesser.

III: ANDRE VIKTIGE OPPGAVER

Utenom partiets hovedoppgaver deltar vi og vil vi delta på en lang rekke områder av klassekampen. Mange områder der partiet er engasjert vil ikke bli tatt opp her. Vi henviser til partiets løpende uttalelser og til den kommunistiske pressas dekning. Vi vil imidlertid spesielt framheve følgende kampområder:

1. Kamp mot all kvinneundertrykking

Punktet må slå fast vår kvinnepolitiske *linje*: at kvinneundertrykkinga bunner i privateiendommen, den tvungne privatproduksjonen i gjemmet og den økonomiske og sosiale avhengigheten av mannen. Framheve kampen for rett til lonna arbeid, og knyttet til det: daghjemskampen, lik rett og mulighet til utdanning, særvern for kvinner og sjølbestemt abort. Slå fast at det også er nødvendig å sloss mot pornografi og kvinnefeilting ideologi.

Slå fast at kvinnekampen må sette arbeiderkvinnens krav i sentrum, bygge på solidaritet mellom alle *undertrykte* kvinner, avvise kvinnesektisme og understreke nødvendigheten av solidaritet mellom kvinner og menn i arbeiderklassen og andre deler av folket.

Slå fast at kvinnene må sloss mot imperialismen, fascismen og reaksjonen, for den sosialistiske revolusjonen, henviser til de sosialistiske landas framskritt. Slå fast at kvinnene trenger en *egen* kamporganisasjon, at Kvinnefronten er en slik organisasjon, at partiet støtter den arbeid.

De ulike punktene må knyttes til en direkte, åpen polemikk mot revisjonistenes og de øvrige borgerlig-feministiske linjene for kvinnekampen.

2. Kamp for ungdomsmassenes interesser!

Slå fast at breie lag av ungdommen er utbytta og undertrykt, at ungdommen er spesielt kampberedt og en viktig kraft for både revolusjonen og dagskampen.

At vi støtter arbeiderungdommens særlige krav, nevner spesielt lærlingene/fagopplæringa, boforholda og kampen mot ungdomsarbeidsløsheten.

At vi støtter soldatenes kamp for økonomiske krav, regulert arbeidstid, fri politisk virksomhet og demokratiske og sivile juridiske rettigheter. Mot kneblinga.

At vi støtter »fritidskampen»: for fritidslokaler, idrettsanlegg oda, for a gjenreise en idrettsbevegelse som stiller masseidrett og vennskap foran konkurranse, mot imperialismens slovende narkotika- og stoffkultur.

Slå fast at ungdommen må knytte seg til proletariatets kamp for sine daglige kar og for sosialismen, og at vi vil legge stor vekt på a mobiliserer ungdommen i anti-imperial-

istisk solidaritetsarbeid og streikestøttearbeid.

3. Kamp mot bolignød og boligdyrtid.

Kort slå fast hovedårsaken til boligproblemen: Monopolkapitalens tvangsentralisering, tomtespekulasjonen og rasinga av eldre boligstrøk.

Slå fast at boligkampen må rettes mot tomtespekulasjon, storentreprenørenes monopolisering, rente og avgiftspolitikken og den kommunale korrupsjonen.

Understreke at boligdyrtida blir skjerpet kraftig av statlige og kommunale avgifter og høy husbankrente.

Slå fast kravet om *billige* boliger, flere boliger og vår støtte mot rasinga av beboelige, eldre strøk.

Understreke betydninga av at leieboerforeninger og andre boligorganisasjoner har begynt å reise kampen

Slå fast at sosialdemokratene og revisjonistene er *byråkratkapitalister* i OBOS, USBL. Ungdommens egen heim o.a. steder og at de *åpent* representerer klassefienden i boligkampen.

4. Kamp mot sparebudsjettene på helse/sosialektoren

Henviser til krisebudsjettene, påvise at det som innskrenkes alltid er helse/sosialytelser som arbeidsfolk har stor nytte av. Daghjemmene bygges ikke ut etter behovet, elendige vilkår for personalet, stillingsstopp, nedlegging av fødestuer og sykehjem.

Slå fast at krisebudsjettene er et angrep på folkets interesser, og at proteststreikene mot slike budsjetter, kampen mot ansettelsesstopp, mot nedlegging av fødestuer og sykehjem har vår fulle støtte.

Slå fast at vi støtter pensjonistenes kamp for bedre økonomiske kår, mot nedskjæring av trygdene og for demokratiske rettigheter på aldersheimene.

Slå fast at vi solidariserer oss fullt med aksjonene de ansatte i helse/sosialektoren gjennomfører og går mot alle forsøk på a innskrenke deres demokratiske rettigheter.

5. Kamp mot avfolkning og sentralisering.

Slå fast grunnlaget for rasinga og sentraliseringa: monopolenes jakt på profitt, klassediktaturet. Statens aktive rolle må fram.

Slå fast at vi støtter alle kamper, for »arbeidsplasser der folk vil bo», mot statens og monopolenes strukturrasjonalisering. Samtidig arbeide for å øke forståelsen av at bare sosialismen kan løse motsigelsen mellom by og land, avskaffe utarminga av landsbygda.

Slå fast at det i kampen mot avfolking og sentralisering er av særlig betydning å slåss mot statens oljepolitikk, for fiskerigrensa og økonomisk sone på 200 mil.

Slå fast betydninga av at proletariatet i byene aktivt solidariserer seg med den kampen arbeidere, småbønder, fiskere og andre på landsbygda fører for sine kar.

6. Fram for den folkelige kulturen

Dette punktet må ta utg.pkt. i at herskerklassen har makta over produksjonsmidlene og distribusjonssystemet. De jakter på profitt, og styrker klassesdiktaturet gjennom å spre borgerlig kultur, reaksjonær ideologi.

Monopolkapitalen tillater nå i en viss utstrekning revolusjonær kunst og kultur. Angrep har kommet og vil komme. Peke på at bare sosialismen kan fri kunstnerne fra underkastelse og skape grunnlaget for at rikt kulturliv i arbeiderklassen og andre lag av folket.

Slå fast at vi er for økte bevilgninger til lokale amatørslag, mot DNA's styrking av byråkratiet og statskontrollen. Ta opp betydninga av å bygge på kamptradisjonene i *arbeiderklassens* kultur.

Slå fast betydninga av å bekjempe imperialismens og sosialdemokratens kultur, for arbeiderklassens og det arbeidende folkets nasjonale kultur. Mot sjåvinisme for aktivt å spre revolusjonær og anti-imperialistisk kultur fra andre land.

Slå fast at vi støtter kunstneraksjonen og dens krav.

7. Kamp mot monopolkapitalens rasing av natur og miljø

Her må ødeleggelsen av arbeid, bo og naturmiljø tas opp. Vis at monopolkapitalen er hovedfienden og «kilden til all ondtd».

Framhev kampen mot helsefarlige arbeidsplasser, ga mot klassesamarbeidsopplegget i Miljøloven.

Vis at det er monopolene som også forurenser naturen dels i internasjonal regi.

Påpek at oljegangblinga i Nordsjøen og planene om kjernekraftverk viser at profittthensynene gar foran alt.

Vis at det samme gjelder i boligstrok, med motorveier og andre trafikkmaskiner.

Slå fast behovet for enhetsfront, aksjon og nødvendigheten av å bygge miljøbevegelsen rundt arbeiderklassens kamp mot det helsefarlige arbeidsmiljøet.

8. For fulle nasjonale rettigheter for den samiske befolkninga

Gjengi kort de viktigste sakene fra Sameprogrammet: om at vi støtter kampen for sjølradere, mot all sjåvinisme og undertrykking.

STUDIESPØRSMÅL

1. *Trenger partiet et minimumsprogram?* Drøft dette ut ifra spørsmålet om hvordan vi kan forbinde kampen for den sosialistiske revolusjonen med dagskampen nå.
2. Vurder hovedpunktene i kritikken av det nåværende Arbeidsprogrammet.
3. Hvilke *prinsipper* bør AKP(m-l) bygge på i dagskampen? Vurder dette ut ifra forslaget til disposisjon for nytt handlingsprogram, del I
4. Kritiser forslaget til inndeling av programmet i »Hovedoppgaver» og »andre viktige oppgaver» (Forslaget del II og III). Legg vekt på å kommentere utvalget av punkter og innretting av dem.

STUDIE SPØRSMÅL

1. Hvilket parti har været i regeringsmagt i Norge siden 1989?

2. Hvilket parti har været i regeringsmagt i Norge siden 1989?

3. Hvilket parti har været i regeringsmagt i Norge siden 1989?

4. Hvilket parti har været i regeringsmagt i Norge siden 1989?

5. Hvilket parti har været i regeringsmagt i Norge siden 1989?